

Svensk författningssamling 1897:102

(Detta nummer har från trycket kommit ut den 17 december 1897.)

(Rubrik och datum kungöras från predikstolen.)

KONGL. MAJ:TS NÅDIGA FÖRORDNING

angående explosiva varor;

Given Stockholms slott den 19 november 1897.

Vi OSCAR med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Vendes Konung, göre veterligt: att, sedan förslag till förändrade bestämmelser rörande tillverkning, vård, försäljning och transport av sprängämnen utarbetats och häröver inhämtas utlåtanden från ej mindre visse av Våre Befallningshavande än även Vårt och Rikets Kommerskollegium, samt Högsta Domstolen i ärendet sig yttrat, Vi funnit gott att, med upphävande av förordningen angående tillverkning, vård och försäljning av krut den 1 oktober 1858 med där i genom nådiga kungörelserna den 10 april 1863 och den 1 oktober 1874 vidtagna ändringar, ävensom av förordningen angående tillverkning av nitroglycerin, dynamit och andra sprängämnen, som innehålla nitroglycerin, samt deras vård och försäljning den 21 oktober 1869 med där i genom nådiga kungörelsen den 2 oktober 1874 vidtagen ändring, angående explosiva varor i nåder förordna som följer:

§ 1.

Mom. 1. Med explosiva varor förstås i denna författning varor, som bestå av eller innehålla sådana på kemisk väg eller genom mekaniska blandningar framställda produkter, som är av beskaffenhet att genom stöt, antändning eller uppvärmning kunna bringas att hastighet sönderdelas och, helt eller delvis, häftigt övergå i gasformigt tillstånd, vilkas användning i och för sig är grundad på denna deras beskaffenhet. Sådana varor ska, med avseende och de försiktighetsmått, som bör beträffande olika slag av dylika varor föreskrivas, hänföras till två klasser. Till explosiva varor av första klassen höra: Knallkvicksilver, knallsilver och andra knallsyrande salter samt deras med jämförliga produkter;

Nitroglycerin och sådana explosiva varor, vilka utgöras av eller innehålla lätt sönderdelbar kväveförening, men som icke äro att till krut hänföra, såsom nitrocellulosa (bomullskrut), pikrinsyra i fast form och dess salter, bellit med flera, eller vilka innehålla klorsyrade salter, såsom romit med flera; krut av alla slag, såsom: salpeterkrut eller så kallad svartkrut; röksvagt krut, så som nobelkrut, ballistit, apyrit, cordit, normalkrut med flera. Till explosiva varor av andra klassen höra: ammunition av alla slag; tändhattar av alla slag; tändrör, stubiner, med undantag som här nedan sägs; knallsignaler; fyrverkeripjäser mm.

Å krutstubin såsom färdig handelsvara, tändstickor även som smällare och andra explosiva leksaker är denna författning icke tillämplig.

Mom. 2. Uppstår fråga till vilken klass annan, här ovan icke angiven explosiv vara ska hänfö-
ras, göra inspektionen för explosiva varor¹ därom anmälan hos Konungen.

Kap. 1.

Om tillverkning.

A. Tillverkning av explosiva varor av första klass.

§ 2.

Tillverkning av explosiva varor av första klass må ej äga rum utan att därtill vunnits särskilt tillstånd på sätt här nedan sägs.

§ 3.

Ej må annan fabriksmässigt idka tillverkning av explosiv vara av första klass än den, som är behörig att utöva fabriksörelse i allmänhet.

§ 4.

Fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass må icke drivas i stad eller köping; ej heller närmare än 5,000 meter från stads eller köpings planlagda område, 1,000 meter från kyrka eller station å järnväg för allmän persontrafik, 500 meter från annans boningshus och 200 meter från allmän väg eller järnväg eller annans mark samt i allmänhet icke å sådant, ställe, där tillverkningen kan anses medföra allmän våda.

Ovan omförmälda avstånd skola räknas i rät linje från närmaste del av inhägnaden kring farligt område, varom förmäles i § 5.

Undantag från här stadgade avståndsbestämmelser må dock kunna medgivas med avseende å synnerligen gynnsamma naturliga terrängförhållanden eller särskilt vidtagna skyddsanordningar även som och själva fabrikationens mindre farliga beskaffenhet eller ringare omfattning.

§ 5.

Vid fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass skall finnas ett eller flera, för tillträde av behöriga avstängda områden, inneslutande inom inhägnad alla de byggnader och arbetsplatser, varest försiggå sådana för den explosiva varans framställande och dess förarbetande till färdig handelsvara nödiga förrättningar, vilka äro förenade med särskild fara för explosion. Å sådant område må icke vara förlagd bostad för människor eller sådan byggnad eller arbetsplats, som användes allenast för tillverkning av ingredienser till den explosiva varan eller av emballage.

Sådant område benämns ”farligt område”.

§ 6.

Tillverkningshus inom farligt område må ej byggas omedelbart på berg utan bör huset med dess grund vara uppfört på jordlager av minst ½ meters mäktighet, vara av lätt byggnadssätt samt försedd med lätt taktäckning av icke eldfarlig beskaffenhet; och skall i avseende och tillverkningshus och arbetsplatser inom sagda område i övrigt iakttagas:

¹ Myndighet bildad 1897 som var underställd Kommerskollegium.

att tillverkningshus och arbetsplatser skola finnas till sådant antal att tillverkningen må kunna på lämpligt sätt fördelas i särskilda hus eller och särskilda platser; och ska dess hus och platser vara belägna på ett efter de lokala förhållandena lämpat avstånd från varandra;
att eldstad ej må förefinnas inom tillverkningshus och icke på närmare avstånd från sådant hus än 10 meter;
att där belysning erfordras för arbetslokal, därtill icke må användas gasolja, eller annan vätska, som, enligt vad om eldfarliga oljor är eller varder stadgat, är att hänföra till sådana oljor av första klass, och må belysningen icke bredas genom lysets anbringande inom lokalen, därest icke tillika sådana skyddsanordningar äro vidtagna att ljuskällan icke kan anses medföra eldfara;
att varje särskild arbetslokal må vara avsedd allenast för ett fåtal personer;
att arbetslokaler skola vara så anordnade, att tillräcklig luftväxling i dem åstadkommes och att arbetarna må kunna med lätthet avlägsna sig från lokalen;
att lämpliga anordningar ska vara vidtagna för vattentillgång och fritt avlopp för eller oskadliggörande av de vid tillverkningen uppkommande avfall.

§ 7.

Vill någon vinna rättighet att fabriksmässigt idka tillverkning av explosiv vara av första klass, ingivna där om till Konungens Befallningshavande i det län, där tillverkningen är avsedd att bedrivas, ansökning, som skall vara åtföljd av intyg om sökandens behörighet att idka fabriksrörelse i allmänhet, och i vilken ansökning ska uppgivas:

1:o) vilket eller vilka slag av explosiva varor sökanden önskar tillverka samt varans eller varornas sammansättning;

2:o) platsen, varest tillverkningen är avsedd att bedrivas; och ska i avseende härå bifogas, i två exemplar:

a) *situationsplan* med angiven skala över fabriken belägenhet, utvisande den omgivande terrängens beskaffenhet till ett avstånd av minst en kilometer från fabriken, ävensom de och samma område befintliga byggnader, allmänna vägar, järnvägar eller andra allmänna trafikleder;

b) *fabrikskarta* i skala minst 1 på 1,000 upptagande hela fabriksanläggningen med alla därtill hörande byggnader såväl inom farligt område som utanför sådant samt transportleder; ska denna fabrikskarta, och vilken jämväl böra betecknas ägo gränser, markens beskaffenhet av odlad jord, berg eller skog mm. och höjdförhållanden, omfatta, förutom till fabriken hörande farligt område, trakten däromkring till ett avstånd av minst 200 meter från närmaste del av sådant områdes inhägnad;

c) *ritningar*, utvisande, i fråga om var och en av de byggnader, som ska vara belägna inom farligt område, dimensionerna och beskaffenheten jämte de huvudsakliga anordningarna för tillverkningens bedrivande samt för uppvärmning, belysning, luftväxling, vattentillgång och avlopp, även som, i fråga om de förvaringsrum utanför farligt område, som sökanden avser att använda till förvaring av explosiv vara, dessas dimensioner och beskaffenhet; böra de kartor och ritningar, som omförmälas här ovan under a), b) och c), åtföljas av beskrivningar;

3:o) huru stor mängd av den uppgivna explosiva varan eller, om ansökningen avser tillverkning av flera sådana varor, huru stor mängd av vardera, sökanden avser att årligen högst tillverka; huru stor mängd explosiv vara avses att samtidigt förefinnas i varje för behandling av

varan avsedd arbetslokal, samt huru stora mängder sökanden önskat att i de särskilda förvaringsrummet ha på en gång högst försvarade;

4:o) det högsta antal personer, som avses att samtidigt sysselsättas i en var av de särskilda arbetslokalerna.

Prövar Konungens Befallningshavande ansökningen icke genast böra avslås, inhämta däröver yttrande av inspektionen. Finner Konungens Befallningshavande icke heller på grund av innehållet av inspektionens yttrande eller eljest ansökningen böra avslås, låta densamma kungöras från predikstolen i kyrkan inom den socken, där tillverkningen skulle komma att idkas även som, därest omständigheterna sådant påkalla, i angränsande socknars kyrkor, med tillkännagivande att den, som emot ansökningen har något att erinra, äger inom viss tid efter kungörandet där om hos Konungens Befallningshavare göra anmälan bör sådan kungörelse intagas i länskungörelserna även som, genom Konungens Befallningshavandes försorg, på sökandes bekostnad införas i någon av ortens tidningar.

Efter den i kungörelsen utsatta tidens förlopp pröva Konungens Befallningshavande ärendet och meddela beslut, innefattande, därest ansökningen icke avslås, fastställelse av viss plan för fabriksanläggningen med tydligt angivande av det område, som ska anses utgöra fabriksens område, jämte bestämmelse rörande ett vart av de förhållanden, som, enligt vad här ovan är stadgat, skola i ansökningen vara uppgivna, även som de särskilda föreskrifter och villkor, som Konungens Befallningshavande kan finna nödigt att meddela för den sökta rättighetens åtnjutande, och kan finna nödigt att meddela för den sökta rättighetens åtnjutande, och skall av de med ansökningen ingivna kartor och ritningar, sådana dessa blivit slutligen godkända, det ena exemplaret bifogas resolutionen och det andra förvaras hos Konungens Befallningshavande.

Beslut, varigenom tillstånd till anläggning av fabrik för explosiv vara av första klass meddelas, varde genom Konungens Befallningshavande försorg på enahanda sätt som i fråga om ansökningens kungörande allmänneligen kungjort.

§ 8.

Mom. 1. Ej må i fabrik för explosiv vara av första klass tillverkning därav taga sin början för rän, efter avsyning av fabriken, Konungens Befallningshavande därtill meddelat tillstånd.

Mom. 2. Avsyning, varom i mom. 1. förmäles, skall, på föranstaltande av Konungens Befallningshavande, efter därom av fabriken ägare gjort anmälan och på dennes bekostnad, verkställas av inspektionen i närvaro av ett av Konungens Befallningshavande förordnat ombud jämte fabriken ägare eller ombud för denne.

Över avsyningen skall upprättas och till Konungens Befallningshavande insändas instrument, undertecknat av samtliga ovan nämnda personer, innefattande ej mindre utlåtande, huruvida fabriken är anordnad i överensfattande ej mindre utlåtande, huruvida fabriken är anordnad i överensstämmelse med det av Konungens Befallningshavande enligt § 7 meddelande beslut, och, i händelse avvikelse därifrån eget rum, yttrande av inspektionen om och i vad mån sådant må böra inverka på fabriken även i övrigt är så anordnad att hinder mot den ifrågavarande tillverkningens bedrivande ej förefinnes, varefter Konungens Befallningshavande skall pröva ärendet och däri meddela beslut.

§ 9.

Ej må, sedan sådant tillstånd, som i § 8 säges, blivit meddelat, någon förändring, innebärande avvikelse från Konungens Befallningshavandes- förut meddelade beslut, vidtagas utan att Konungens Befallningshavande därtill meddelat tillstånd. Ifrågasätts förändring, som avser själva fabrikationens föremål eller sättet för densammes bedrivande eller som eljest är av teknisk beskaffenhet, inhämta Konungens Befallningshavande, innan tillstånd till förändringens vidtagande meddelas, yttrande av inspektionen.

§ 10.

Övergår fabrik av explosiv vara av första klass genom arv, köp eller annat laga fång till ny ägare, åligge denna, därest han näringen fortsätta vill, att ofördröjligen och senast inom en månad efter den timade förändringen hos Konungens Befallningshavande därom göra skriftlig anmälan samt därvid styrka sin behörighet att utöva fabriksrörelse i allmänhet. Konungens Befallningshavande har därefter att utfärda tillståndsbevis för den nya ägaren.

§ 11.

Vill ägare av fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass nedlägga fabriken eller för längre tid än ett år upphöra med tillverkningen, skall sådant hos Konungens Befallningshavande anmälas. Har, utan sådan anmälan, fabriken under loppet av tolv på varandra följande månader icke använts för tillverkning av explosiv vara av första klass eller har, efter gjord anmälan, tillverkningen vilat under mera än tjugofyra månader på varandra följande månader, anses tillverkningen hava upphört och fabriken vara nedlagd. Tillverkningen må sedan icke åter upptagas utan att nytt tillstånd erhållits i enahanda ordning som i 7 och 8 säges.

Överstiger den tid, varunder, efter gjort anmälan m arbetets upphörande, tillverkningen vilat, icke tjugufyra månader, får arbetet ånyo upptas efter det avsyning i enlighet med 8 å fabriken ägt rum till äventyr uppkomna bristfälligheter avhjälpts.

§ 12.

Mom. 1. Tillverkning i fabrik av explosiv vara av första klass må ej äga rum utan att i fabriken finnas en av Konungens Befallningshavande, efter inspektionens hörande, godkänd föreståndare, vare sig ägaren själv eller den som av honom därtill föreslås. Ej må, med undantag som i mom. 2 säges, annan såsom föreståndare godkännas än den, som äger tillförlitligen vitsordade goda kunskaper i kemi och kemisk teknologi och därjämte styrker sig äga praktisk insikt i tillverkningen av explosiva varor av första klass, jämförliga med dem, som vid fabriken tillverkas.

Mom. 2. Till föreståndaren för fabrik, där svartkrut tillverkas, kunna antas person med intygad skicklighet att föreslås sådan hantering.

Mom. 3. Uppå anmälan av fabriken ägare må och av Konungens Befallningshavande i enahanda ordning, som rörande godkännande av föreståndaren i mom. 1 säges, godkännas vikarie för denna att vid förfall för honom inträda så som föreståndare. Ej må annan till sådan vikarie godkännas än den, som är behörig att kunna till föreståndare godkännas.

§ 13.

Föreståndare, som ska vara boende vid eller i närheten av fabriken, är ansvarig för att fabriken i tekniskt avseende och i överensstämmelse med denna författning behörigen skötes.

§ 14.

Föreståndaren skall då tillverkning av explosiv vara av första klass pågår, dagligen utöva personlig tillsyn över tillverkningen och själv leda sådant arbete, som är med särskild fara för enad.

§ 15.

Föreståndaren vara, i vad beträffar fabriken, ansvarig för vad av Konungens Befallningshavande eller andra myndigheter föreskrivs varder iakttaget.

§ 16.

Vad om föreståndaren är stadgat gäller och för vikarie då han utövar föreståndarbefattningen.

§ 17.

Vid fabrik för tillverkning av explosiv vara av förstaklass skall föras dagbok över den vid fabriken för varje dag tillverkade myckenhet färdig handelsvara. Dagboken skall vara tillgänglig för inspektionen även som för Konungens Befallningshavande eller dem, som äro i dess ärenden stadde.

§ 18.

Mom. 1 inträffar vid fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass explosion, skall ehvad skada därav uppstått eller icke, anmälan därom genast göras hos inspektionen samt hos Konungens Befallningshavande med angivande, i den mån sådant kan ske, av de närmare omständigheterna vid explosionen, även som hos vederbörande kronofogde eller länsman, vilket har att ofördröjligen föranstalta som besiktning och platsen för utrönande av anledningen till olyckshändelsen och dess följder, över vilken besiktning protokoll skall uppsättas och till Konungens Befallningshavande samt inspektionen insändas.

Mom. 2. Intill dess sådan besiktning, som i mom. 1 omförmäles, ägt rum, må rubbning i det sakernas tillstånd, som genom olyckshändelsen uppkommit, icke ske, så framt icke sådant må vara erforderligt till förekommande av ytterligare fara, för räddande av människoliv eller för undanröjande av hinder i allmän trafik eller annat sådant trängande ändamål.

§ 19.

Vid fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass skall nödig försiktighet iakttagas och vare det särskilt förbjudet att inom farligt område röka tobak eller begagna bart brinnande ljus eller lampa eller lykta innehållande gasolja, eller annan vätska, som, enligt av om eldfarliga oljor är eller varder stadgat, är att hänföra till sådana oljor av första klass; skolande särskilda föreskrifter rörande ordningen inom fabriken av föreståndaren utfärdas och å lämpliga ställen finnas anslagna.

§ 20.

Knallkvicksilver, knallsilver och andra knallsyrande salter samt därmed jämförliga explosiva varor liksom och nitroglycerin må ej tillverkas för annat ändamål än för att å tillverkningsplatsen förarbetas, de förra explosiva varorna till tändhattar eller annan explosiv vara av andra klass och nitroglycerinen till dynamit eller annan explosiv vara i fast form. Ej heller må romit eller andra sådana explosiva varor, som innehålla klorsyrat salt jämte fuktande, fri syra bil-

dande ämne, tillverkas utan att omedelbart därefter vid tillverkningsplatsen förbrukas. Och vare det förty förbjudet att här avsedda explosiva varor annorledes användas eller att dem till salu hålla eller från ort till annan försända, nitroglycerinen, även om den må vara med annat flytande ämne uppblandad, och må romit och andra sådana explosiva varor, vilka innehålla klorsyrat salt jämte fuktande, fri syra bildande ämne, icke heller inom fabriken förvaras såsom färdig produkt.

§ 21.

Den, som vunnit rättighet att fabriksmässigt idka tillverkningen av visst eller vissa slag av explosiva varor av första klass, må ock äga att vid fabriken försöksvis och i små kvantiteter framställa annan sådan vara, vilken dock ej må försäljas; ej heller må den eljest från fabriken utlämnas för annat ändamål än anställande av försök, vilka, då de ej utföras under ledning av fabriken föreståndare och på hans ansvar, ska äga rum under kontroll, varom, på anmälan, inspektionen har att meddela närmare föreskrifter.

§ 22.

Mom. 1. Annorledes än vid fabrik och i den ordning här ovan är stadgat må tillverkning av explosiv vara av första klass icke äga rum; dock må tillstånd till framställande av sådan vara i små kvantiteter antingen försöksvis av uppfinnare eller i vetenskapligt syfte kunna av Konungens Befallningshavande i länet, efter inspektionens hörande, meddelas.

Ansökning härom ska göras skriftligen och innehålla uppgift dels om den lokal, där framställandet skall äga rum, dels om ändamålet med detsamma.

Sådant tillstånd må ej meddelas annan än här i riket bofast person, som är känd för ordentlighet och redbarhet och äger erforderliga insikter i kemi. Tillståndet må endast gälla för viss bestämd tid, ej överstigande ett år i sänder.

Mom. 2. Och de vid rikets universitet och högre tekniska läroanstalter inrättade laboratorier må explosiva varor av första klass i små kvantiteter under ledning av vederbörande lärare framställas utan sådant tillstånd, varom i mom. 1 förmåles.

Mom. 3. Den, som enligt mom. 1 eller mom. 2 är behörig att framställa explosiv vara av första klass, vare ansvarig för att nödig försiktighet varder iakttagen vid varans framställande och vidare handhavande och må den erhållna produkten ej försäljas; ej heller må den eljest till annan utlämnas för annat ändamål än för anställande av försök, som då bör äga rum under kontroll, varom, på anmälan, inspektionen har att meddela närmare föreskrifter.

B Tillverkning av explosiva varor av andra klass.

§ 23.

Tillverkning av explosiva varor av andra klass må ej yrkesmässigt äga rum utan särskilt tillstånd.

§ 24.

Mom. 1. Tillstånd att yrkesmässigt tillverka explosiva varor av andra klass meddelas av Konungens Befallningshavande i det län, där tillverkningen är avsedd att bedrivas, och skall i ansökning härom av sökanden uppgivas vilket eller vilka slag av explosiva varor, sökande önskar tillverka; platsen, varest tillverkningen ska äga rum; den myckenhet av vart slag han ämnar för ändamålet dagligen högst använda, ävensom var han ämnar förvara den färdiga

varan och huru mycket han önskar hava på en gång därstädes högst förvarat; ska, därest fråga är om bearbetande av annan explosiv vara av första klass än krut eller krut till större myckenhet än 4 kilogram per dag, sökanden tillika styrka sin behörighet enligt vad i kap. 3 stadgas att på en gång innehava den ifrågavarande myckenheten explosiv vara av första klass.

Mom. 2. Är tillverkningen avsedd att bedrivas fabriksmässigt, inhämta Konungens Befallningshavande, innan sådant tillstånd, som i mom. 1 säges, varder meddelat, över ansökningen yttrande av inspektionen. Och må sådan tillverkning icke bedrivas förr än ej mindre tillverkningslokalerna än även förvaringsrummen för den färdiga varan blivit av Konungens Befallningshavande, efter verkställd avsyning, godkända.

§ 25.

Ej må annan erhålla tillstånd att fabriksmässigt idka tillverkning av explosiv vara av andra klass än den, som är behörig att utöva fabriksrörelse i allmänhet.

§ 26.

I fråga om övergång till ny ägare av fabrik för tillverkning av explosiv vara av andra klass samt om sådan fabriks nedläggande eller tillverkningens upphörande gälle vad i §§ 10 och 11 är stadgat rörande fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass.

§ 27.

Tillverkning av explosiv vara av andra klass i fabrik må ej äga rum utan att vid fabriken finnes en av Konungens Befallningshavande godkänd föreståndare. Ej må annan till föreståndaren godkännas än den, som äger tillräcklig erfarenhet i den ifrågavarande fabrikationen. Rörande vikare för föreståndare samt angående föreståndarens och vikariens ansvarighet och skyldigheter gälle vad i §§ 12, 13, 14, 15 och 16 är föreskrivet.

§ 28.

Vad i §§ 17, 18 och 19 är föreskrivet gälle och i tillämpliga delar i fråga om fabrik för tillverkning av explosiv vara av andra klass.

Kap. 2.

Om förvaring och vård av explosiva varor av första klass.

§ 29.

Vid varje fabrik för tillverkning av explosiv vara av första klass ska finnas minst ett, utom farligt område beläget magasin att användas till förvaring av färdig handelsvara. Såsom färdig handelsvara anses explosiv vara då den är behörigheten inpackad och emballerad samt förvaringskärllet blivit försedd med behöriga märken, enligt vad här nedan stadgas.

§ 30.

Vill tillverkare av explosiv vara av första klass annorstädes än vid fabriken anlägga magasin för upplagt av färdig handelsvara, göre därom hos Konungens Befallningshavande i det län, där upplagsmagasinet ska vara beläget, ansökning, i vilken ska uppgivas:

1:o) vilket eller vilka slag av explosiva varor sökanden avser att magasinet förvara samt huru stor mängd av vart slag sökanden önskar kunna hava på en gång där inrymd;

2:o) platsen, varest magasinet är avsedd att uppföras, och skall i avseende härå bifogas situationsplats över magasinets belägenhet, utvisande den omgivande terrängens beskaffenhet till ett avstånd av minst en kilometer från magasinet, även som de och samma område befintliga byggnader, allmänna vägar, järnvägar eller andra allmänna trafikleder;

3:o) magasinets beskaffenhet till material och konstruktion samt detsamma yttre och inre dimensioner även som de skyddsanordningar, som må vara avsedda att vidtagas.

Prövar Konungens Befallningshavande ansökningen icke genast böra avslås, inhämtade därefter yttrande av inspektionen och låta därefter, så framtid icke på grund av innehållet av inspektionens yttrande eller eljest ansökningen finnes böra avslås, densamma kungöras på sätt och i den ordning här ovan i § 7 i fråga om ansökning att anlägga fabrik sagt är.

Efter den i kungörelsen utsatta tidens förlopp pröva Konungens Befallningshavande ärendet och meddela beslut, innefattande, därest ansökningen icke avslås, tillstånd för sökanden att och den angivna platsen anlägga ifrågasvarande uppslagsmagasin till förvaring därstädes av visst eller vissa slag av explosiva varor till angiven myckenhet, även som de särskilda föreskrifter och villkor, som Konungens Befallningshavande kan finnas nödigt att meddela och stadga för den sökta rättighetens åtnjutande.

Beslut, varigenom tillstånd till anläggning av uppslagsmagasin för explosiv vara meddelas, varde genom Konungens Befallningshavande försorg på enahanda sätt, som i fråga om ansökningens kungörande, allmänneligen kungjort.

§ 31.

Mom. 1. Magasin, varom, i §§ 29 och 30 förmäles, skall utgöras av antingen en i lös jord utgrävd källare, eller, där magasinet icke är beläget på avsides liggande holme, en på jordgrund av minst $\frac{1}{2}$ meters mäktighet upp förd byggnad med lätt taktäckning av icke eldfarligt material; kunnande dock dagstollar och äldre gruvrum, som ej stå i omedelbart sammanhang med gruva, där arbete bedrivs, används till upplagsplats för explosiva varor av första klass. Magasin eller upplagsplats skall vara av beskaffenhet att erbjuda säkerhet emot att där inrymd explosiv vara må kunna av obehöriga åtkommas; och ska magasinbyggnad, i den mån den närmast omgivande terrängen icke erbjuder naturligt skydd i händelse av en möjligen inträffande explosion, vara omgiven av skyddsvallar av ederfoderliga dimensioner. Å taket till magasin skall vara uppsatt en fullständigt rödfärgad tavla, å vars båda sidor ska vara med tydliga bokstäver i svart färg anbragta orden ”upplag av explosiv vara” ska tavlan hålla minst en halv meter i längd och en halv meter i bredd samt vara stadigt fastsatt överst och en stång av den längd, att densamma med minst en meter höjer sig över magasinistakets översta del.

Mom. 2. Ej må i något magasin inrymmas på en gång mera än 25,000 kilogram explosiv vara av första klass.

§ 32.

Uppslagsmagasin. Varom i 30 förmäles, må ej vara beläget i stad eller köping samt i allmänhet icke å sådant ställe, där en till äventyrs inträffande explosion av där inrymd explosiv vara anses kunna medföra allmän våda.

§ 33.

Mom. 1. Ej må i sådant uppslagsmagasin, varom i § 30 förmåles, explosiv vara inläggas förr än magasinet blivit avsynad och av Konungens Befallningshavande godkänt.

Mom. 2. Avsyrning, varom i mom. 1 säges, skall, på föranstaltade av Konungens Befallningshavande, efter därom av magasinets ägare gjord anmälan och på dennes bekostnad, verkställas av kronofogde eller länsman med biträde av två trovärdiga män. Protokoll över förrättningen förses av kronofogden eller länsmannen och undertecknas av samtliga besiktningsmän samt insändes omedelbart därefter till Konungens Befallningshavande, som skall pröva ärendet och där i meddela beslut.

§ 34.

För varje uppslagsmagasin, varom i § 30 förmåles, ska finnas en av Konungens Befallningshavande, på ansökning av magasinets ägare, godkänd föreståndare och må jämväl, på ansökning av magasinets ägare, vikarie för föreståndaren av Konungens Befallningshavande godkännas. Ej må till sådan föreståndare eller vikarie godkännas annat än den, som gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet.

§ 35.

Magasinsföreståndare även som hans vikarie, då denna utövar föreståndarbefattningen vare ansvarig för att magasinet bibehålles i behörigt skick, även som för den i magasinet inrymda explosiva varans behöriga handhavande och ska över in- och utlevereringar förs dagbok.

§ 36.

Magasin varom i §§ 29 och 30 förmåles, ska användas uteslutande för sig ändamål och må förty där ej inrymmas andra föremål än de, som tillståndsbeviset angiver; ej heller må in- eller upppackning av explosiva varor eller något som helst annat arbete än sådant, som för varornas instuvande och uttagande är erforderligt, där verkställas.

§ 37.

Knallkvicksilver, knallsilver och andra knallsyrade salter samt därmed jämförliga explosiva varor av första klass må, därest de icke genast förarbetats till explosiv vara av andra klass, ej förvaras annorledes än omedelbart under vatten eller sprit i kärl eller påsar av kautschuk eller guttaperka eller vattentätt tyg inom ett vatten- eller spritfyllt ytterkärl. Ej må det inre kärlet eller påsen innehålla mera än 2 kilogram; ej heller ytterkärlet mera än 20 kilogram av den explosiva varan.

§ 38.

Nitroglycerin ska, därest det icke omedelbart förarbetas till fast explosiv vara, förvaras i täckt kärl av guttaperka, trämassa eller smidig metall och må kärl, vari nitroglycerin till äventyr föres från ett hus till annat inom fabriken, ej vara fyllt till mera än tre fjärdedelar av sin rymd.

§ 39.

I avseende och dynamit och andra explosiva varor, som innehålla nitroglycerin och vilka icke äro att till krut hänföra, ska, då den explosiva varan uppläggas i magasin för färdig handelsvara och vid forsling, iakttagas:

- a) Att den explosiva varan skall, fördelad i patroner, vara innesluten i paket av högst 2 kilograms vikt vardera, vilka paket ska vara inpackade i en stark och tät, av trä eller

smidig metall förfärdigad låda, som invändigt är beklädd med tjär- eller asfaltpapp eller annat vattentätt ämne och varå locket är fastsatt medelst skruvar;

- b) Att varje låda må innehålla högst 50 kilogram explosiv vara;
- c) Att varje paket och varje patron ska vara märkt med den explosiva varans handelsnamn, fabrikenes firma eller varumärke och år, då tillverkningen ägt rum, samt varje paket därjämte med den viktmängd explosiv vara paketet innehåller.

§ 40.

Mom. 1. Bomullskrut ska, då det upplägges i magasin för färdig handelsvara och vid forsling, vara inneslutet i kärl eller låda av sådan beskaffenhet som i § 39 under litt. a) säges, samt där-
est det är pressat men ej paraffinerat innehålla minst 30 procent vatten eller och vara gelatine-
rat.

Mom.2. Ej må något kärl innehålla mera än 50 kilogram bomullskrut, såsom torrt beräknat.

§ 41.

Mom.1. Krut ska, då det uppläggs i magasin för färdig handelsvara och vid forsling vara in-
packat i täta, fast och slutna kärl av metall, dock ej oförtent järn, eller av trämassa, eller och
av trä, i vilket sistnämnda fall krutet ska vara närmast inneslutet i påse av tätt tyg eller pap-
perskardus, innehållande högst 1 kilogram, eller i kärl av trämassa eller annan metall än oför-
tent järn. Vid forsling av krut skall, därest krutet förvaras annorledes än i träkärl såsom ovan
är sagt, detsamma vara inneslutet i ytterkärl av trä.

Mom. 2. Ej må något kärl innehålla mera än 50 kilogram krut.

§ 42.

Andra explosiva varor av första klass än de, varom i §§ 37, 38, 39, 40 och 41 förmäles, ska,
då de uppläggas i magasin för färdig handelsvara och vid forsling, vara på ett efter deras be-
skaffenhet ändamålsenligt sätt inpackade i täta, fast och slutna kärl av trä eller metall; och må
ej något kärl innehålla mera än 50 kilogram explosiv vara.

§ 43.

I ett och samma kärl eller må ej inneslutas mera än ett slag av explosiva varor av första klass;
ej heller, jämte den explosiva varan, något annat föremål än sådant, som tjänar till varans be-
höriga inpackning.

§ 44.

Å varje, kärl, inneslutande explosiv vara av första klass, skall vara angivet varans handels-
namn samt fabrikenes firma eller varumärke även som den viktmängd explosiv vara kärlek
innehåller. Ytterkärl skall dessutom utvändigt på locket och två motsatta sidor eller, därest
kärlet har form av tunna, å vardera botten vara märkt med kors i röd färg, varunder ska vara
med tydliga bokstäver i samma färg anbragta orden: >Explosiv vara; farligt>

§ 45.

Kärl, som icke har form av tunna, ska då det innehåller 10 kilogram eller därutöver explosiv
vara av första klass, vara försedd med en lätt åtkomlig och stark anordning för bärning.

§ 46.

Explosiv vara av första klass ska alltid förvaras så att den icke är för obehöriga personer åt-
komlig eller blottställd för att antändas.

§ 47.

In- och uppackning av explosiva varor av första klass må annorstädes än vid fabrik icke ske vid eldljus och må personer, som därmed eller med utlämnande av dylika varor äro sysselsatta, icke under tiden få röka tobak eller eljest begagna eld.

Kap 3.

Om handel och innehavande.

A Handel och innehavande av explosiva varor av första klass.

§ 48.

Den, som vunnit tillstånd att fabrikmässigt idka tillverkning av explosiv vara av första klass, äga och rätt att samma vara, med undantag av de i § 20 omförmälda slag, sedan den blivit beredd till färdig handelsvara enligt vad i § 29 säges, försälja, vare sig vid fabriken eller från sådant upplagsmagasin varom i § 30 förmäles.

§ 49.

Annorledes än i § 48 säges må handel med explosiv vara av första klass ej utövas utan att därtill vunnits särskilt tillstånd. Sådant tillstånd må ej lämnas annan person än den, som är till handels idkande i allmänhet berättigad samt i övrigt gjort sig känd för ordentlighet och redbarhet, och meddelas av Konungens Befallningshavande efter vederbörande kommunalmyndighets hörande. Konungens Befallningshavande tillkomme och att i sammanhang härmed bestämma den plats, varest ifrågavarande handel får utövas. Tillståndet må kunna meddelas att avse handel med explosiva varor av första klass i allmänhet, med undantag av de i § 20 omförmälda slag, eller och visst eller vissa slag av sådana varor.

§ 50.

Den, som jämnligt § 49 vunnit tillstånd att idka handel med explosiva varor av första klass, må i sin handelslokal på en gång innehava högst 25 kilogram sådana varor, därav dock högst 10 kilogram andra varor än krut, och skall, därest i samma handelslokal jämväl andra handelsvaror hållas till salu, de explosiva varor förvaras i särskilt rum eller låst skåp.

§ 51.

Mom. 1. Förutom den myckenhet explosiva varor av första klass, som handlande äger att jämnligt § 50 innehava i handelslokalen, må han och i särskilt förvaringsrum, vilket bör vara fast, ej med boningshus förenat, invändigt helt och hållet försedd med tät träbeklädnad, väl tillslutet samt med säkert lås försedd, innehavande ytterligare högst 50 kilogram sådana varor.

Mom. 2. Sådant förvaringsrum må i stad eller köping icke vara beläget annorstädes än i mindre trafikerad del av staden eller köpingen.

§ 52.

Ej må lokal för försäljning av explosiv vara av första klass eller sådant förvaringsrum, som i § 51 oförmäles, för sitt ändamål användas förr än den myndighet, som lämnat handelsrättigheten, godkänt lokalen eller förvaringsrummet och däröver lämnat bevis.

§ 53.

Vill handlande med explosiv vara av första klass hålla större upplag av sådan än vad i § 51 sägs, göra därom ansökning på sätt och i den ordning, som i § 30 är föreskrivet för tillverkare, som önskar annorstädes än vid fabriken anlägga magasin för upplag, och gälle i övrigt i fråga

om handlades magasin och föreståndare för detsamma bestämmelserna i §§ 31, 32, 33, 34, 35 och 36.

§ 54.

Mom. 1. Explosiv vara av första klass må icke försälgas till annan än den, som antingen vunnit tillstånd att idka handel med den varan eller och, jämnlit §§ 57 och 58, äger rätt att innehava dylik vara till den ifrågavarande myckenheten.

Mom. 2. Annan explosiv vara av första klass än krut även som krut till större myckenhet än 4 kilogram må ej utlämnas annorledes än emot köparens kvitto, vilket ska, innehålla uppgift å varans handelsnamn och den inköpa viktmängden därav samt vara försedd med köparens egenhändig namnunderskrift med utsättande av år och dag även som köparens bostad. Avhämtas varan genom ombud, ska detta vara försedd med behörig fullmakt av köparen.

Mom. 3. Explosiv vara av första klass må ej utlämnas till person under 18 år.

§ 55.

Explosiv vara av första klass skall handlande förvaras i samma skick, vari den från fabriken levererats, och må av försäljare icke utlämnas lösgjord från dess vid fabriken anbragta närmaste omhölje eller vad beträffar dynamit eller andra nitroglycerinhaltiga sprängämnen, som icke äro att till krut hänföra, från det vid fabriken anbragta paketomslag.

Varder låda eller annat kärl. Innehållande explosiv vara av första klass för utminutering öppnad, bör lådans eller kärlets återstående innehålla alltid förvaras under lämplig betäckning.

§ 56.

Mom. 1. Försäljare av explosiv vara av första klass vare skyldig att, evad försäljningen sker av tillverkare vid fabrik eller uppslagsmagasin eller av handlande, föra försäljningsbok enligt av inspektionen fastställt formulär, utvisande, då försäljningen avser annan explosiv vara än krut eller krut till större myckenhet än 4 kilogram, när och till vem försäljning ägt rum samt den försålda explosiva varans handelsnamn och viktmängd; skall, där fråga är om sådant parti explosiv vara, som, jämnlit § 57, ej får innehavas utan särskild behörighet, i boken anteckning göras om grunden till sådan behörighet, varjämte såsom bilagor skola vid boken fogas köparens, jämlik § 54 inom. 2, utfärdade kvitto samt, där köparen icke själv avhämtat varan, ombudets fullmakt.

Mom. 2. Försäljningsbok, varom i mom. 1 förmäled skall, jämte bilagor, förvaras under en tid av minst fem år och hållas tillgänglig för inspektionen även som vederbörande polismyndighet eller dem, som äro i polismyndigheternas ärende stadde.

§ 57.

Mom. 1. Krut må ej av annan än den, som är behörig att sådant tillverka eller att därmed idka handel, utan särskilt tillstånd innehava till större myckenhet än 4 kilogram; dock må krut även därutöver utan särskilt tillstånd till myckenhet av högst 50 kilogram på landet innehavas av den, som därav må vara för ett vist uppgivet ändamål i behov och med intyg av kronfogden eller länsmannen i den ort, där personen i fråga är boende, eller av kyrkoherde i församlingen eller kommunalstämman eller kommunalnämndens ordförande styrker sig vara så ansedd att trovärdighet bör skänkas uppgiften om krutbehovet och att krutet bör kunna utan fara för missbruk av honom innehavas.

Mom. 2. Annan explosiv vara av första klass än krut må ej av annan än den, som är behörig, att sanna vara tillverka eller att därmed idka handel, utan särskilt tillstånd innehavas; dock må sådan vara på landet utan särskilt tillstånd innehavas till en myckenhet av högst 5 kilogram under enahanda villkor, som här ovan i mom. 1 i fråga om innehavande av krut till större myckenhet än 4 kilogram än stadgat.

Mom. 3. Intyg, varom i denna § förmäles, gälle ej för längre tid än ett år från detsammes utfärdande.

§ 58.

Mom. 1. Tillstånd att innehava explosiv vara av första klass utöver vad i § 57 är medgivet sökes i stad hos vederbörande polismyndighet och annorstädes hos Konungens Befallningshavande. Sådant tillstånd må ej meddela annan än bofast person, som av polismyndigheten eller Konungens Befallningshavande. Sådant tillstånd må ej meddelas annan än bofast person, som av polismyndighet eller Konungens Befallningshavande är känd för redbarhet och ordentlighet eller med sådant intyg, som i § 57 mom. 1 säges, styrker sig vara så ansedd.

Mom. 2. I ansökning om sådant tillstånd, varom i mom.1 förmäles, skall uppgivas vilket eller vilka slag av explosiva varor sökanden önskar innehava, myckenhet av vart slag samt till vad ändamål han ämnar använda varan, även som platsen, varest den skall förvaras. I anledning av ansökningen meddela polismyndigheten eller Konungens Befallningshavande beslut, innefattande, för så vitt icke ansökningen avslås, rättighet för sökanden att för visst angivet ändamål under viss tid på en gång innehava en viss myckenhet explosiv vara av angivet slag, även som de föreskrifter rörande sättet för varans förvarande samt de villkor i övrigt, som polismyndigheten eller Konungens Befallningshavande må kunna finna skäligt att för den sökta rättighetens åtnjutande meddela och stadga, och skall i övrigt rörande förvar av explosiv vara, till vars innehavande särskilt tillstånd erfordras, iakttagas att, därest förvaringsrummet icke hålles under ständig bevakning, det bör vara så beläget och av sådan beskaffenhet att det må erbjuda säkerhet såväl emot allmän fara vid en till äventyr inträffande explosion som och emot att den explosiva varan må kunna av obehöriga åtkommas.

§ 59.

Avser sådant, tillstånd, varom i § 58 förmäles, innehavande av större myckenhet krut än 50 kilogram eller annan explosiv vara av första klass till större myckenhet än 25 kilogram med rätt att hava sådan myckenhet krut eller annan explosiv vara förvarad å ett och samma ställe, gälle vad i § 53 är stadgat i fråga om rätt för handlade att hålla större upplag än som i § 51 säges.

§ 60.

En var, som innebar explosiv vara av första klass, vare ansvarig för vården och den behöriga användningen därav; och var det den, som vunnit särskild behörighet att innehava dylik vara, förbjudet att vad hand på grund därav sig förskaffat eller någon del därav i annan ordning än som för försäljning av dylikt ämne är stadgat, utan erhållet tillstånd av Konungens Befallningshavande, till annan överlåta; dock må arbetsgivare, som för utförande av visst arbete erhållit rätt att sådan vara innehava, utan särskilt tillstånd utlämna densamma till person, som är för arbetets utförande hos honom anställt; och erfordras för sådan persons rätt att innehava vad till honom sålunda utlämnas icke särskild behörighet.

B Handel och innehavande av explosiva varor av andra klass.

§ 61.

Mom. 1. Den, som vunnit rättighet att yrkesmässigt tillverka explosiv vara av andra klass, må, därest han är behörig att idka handel i allmänhet, äga att samma vara försälja.

Mom. 2. Den, som vunnit rätt att idka handel med explosiv vara av första klass, må och idka handel med sådana varor av andra klass.

§ 62.

Annorledes än i § 61. Säges må handel med explosiv vara av andra klass ej utövas utan att därtill vunnits särskilt tillstånd. Sådant tillstånd må ej lämnas annan person än den, som är till handels idkande i allmänhet berättigad samt i övrigt gjort sig känd för ordentlighet och redbarhet, och meddelas av Konungens Befallningshavande eller vederbörande kommunalmyndighets hörande. Konungens Befallningshavande tillkomme och att i sammanhang härmed bestämma den plats, varest ifrågavarande handel får utövas. Tillståndet må kunna meddelas att avse handel med explosiva varor av andra klass i allmänhet eller och visst eller vissa slag av sådana varor.

§ 63.

Handlande med explosiva varor av andra klass må i sin handelslokal på en gång innehava högst 100 kilogram dylika varor, därav högst 2 kilogram tändhattar för sprängämnen, och må han därjämte i särskilt förvaringsrum, vilket bör vara fast, ej med boningshus förenat, invändigt helt och hållet försedd med tät träbeklädnad, väl tillslutet samt med säkert lås försett, innehava ytterligare högst 200 kilogram explosiva varor av andra klass, därav högst 5 kilogram tändhattar för sprängämnen.

§ 64.

Mom. 1. Större upplag av explosiv vara än i § 63 sagt är må ej finnas i stad eller köping.

Mom. 2. Vill någon å landet hålla sådant större upplag och avser detsamma allenast ammunition, tändrör och stubin eller tändhattar för ammunition eller ej större myckenhet än 1,000 kilogram, vare sådant tillåtet efter anmälan hos Konungens Befallningshavande.

Avser upplaget annan explosiv vara av andra klass än de nyss omförmälda eller avser detsamma större myckenhet än 1,000 kilogram, gälle vad i § 53 är stadgat rörande upplag av explosiv vara av första klass.

§ 65.

Är handlande med explosiv vara av andra klass tillika handlade med explosiv vara av första klass och önskar han hava varorna förvarade i samma förvaringsrum, må sådant äga rum med iakttagande att handlanden endast må äga innehava en fjärdedel av den myckenhet explosiv vara av andra klass, vartill han, enligt vad ovan är stadgat, eljest skola vara berättigad, samt att varorna av olika klass städe förvaras avskilda från varandra.

§ 66.

Ej må lokal för försäljning av explosiv vara av andra klass eller handlades förvaringsrum för densamma för sitt ändamål användas förr än den myndighet, som lämnat handelsrättigheten, godkänt lokalen eller förvaringsrummet och däröver meddelat bevis.

§ 67.

Tändhattar för sprängämnen må ej försäljas till annan än den, som, jämlik § 68, är behörig att innehava dylika, och allenast emot köparens kvitto. Rörande underskriften å kvitto även som varans avhämtande genom ombud gälle vad i § 54 är stadgat i fråga om kvitto å avhämtande genom ombud av explosiva varor av första klass.

§ 68.

Förutom tillverkare av och handlande med tändhattar för sprängämnen må annan icke innehava dylika tändhattar än den, som är behörig att innehava annan explosiv vara av första klass än krut.

§ 69.

Över försäljning av tändhattar för sprängämnen skall föras bom och gälle i fråga om sådan bok i tillämpliga delar vad i § 56 är stadgat i fråga om försäljningsbok över explosiva varor av första klass.

Kap. 4.

Om transport.

Transport av explosiva varor av första klass.

§ 70.

I ångfartyg, som begagnas till fortskaffande av resande, må ej intagas explosiv vara av första klass; dock må sådan vara av resande, med fartygsbefälhavarens tillstånd, ombord medtagas till myckenhet av högst 2 kilogram. Av resande medförd explosiv vara av första klass skall under resan förvaras å lämplig plats inom lås, vartill nyckeln innehas av fartygsbefälhavaren.

§ 71.

Med farkost eller fordon av vad slag det vara må, varmed allmän port fortskaffas, må ej explosiv vara av första klass försändas. Likaledes vare resande å dylik farkost eller fordon förbjudet att med sig föra dylik vara; dock må å ångfartyg explosiv vara av första klass av resande medföras till den myckenhet och på det sätt, som i § 70 säges.

§ 72.

I fråga om befordran med allmänna posten av explosiv vara av första klass även som transporterande av dylik vara med järnväg gälle vad därom är särskilt stadgat.

§ 73.

Mom. 1. Vid fortskaffning från ort till annan landvägen annorledes än å järnväg av explosiv vara av första klass till större myckenhet än 10 kilogram skall, förutom vad i avseende å den explosiva varans förvaring och vård blivit i kap. 2 stadgat, iakttagas:

- a) Att godset skall vara åtföljd av frakt- eller forsedel, upptagande avsändarens och mottagarens namn och adress jämte den försända varans handelsnamn och viktmängd samt antalet av de lådor eller kärl, vari den förvaras;
- b) Att låda eller kärl, vari den explosiva varan inneslutes, skall därest fordonet ej är försett med fjädrar, vila på ett lager av hö eller halm eller annat mjukt underlag och å fordonet säkert fastgöras, och skall, därest fordonet icke är täckt, godset vara med presenning eller annorledes väl betäckt;
- c) Att å fordon, varå explosiv vara av första klass forslas, ej må samtidigt föras eldfarlig olja eller annat lätt antändligt gods, med undantag av de för den explosiva varans användning erforderliga explosiva varor av andra klass, såsom tändhattar eller tändrör

och stubin, även som vad som tjänar till sådant underlag, som under b) här ovan säges, samt nödigt foder åt dragarna;

- d) Att å fordon, vara explosiv vara explosiv vara av 1:sta klass forslas, alltid skall föras en röd flagg, minst 60 centimeter lång och 39 centimeter bred, stadigt fastsatt överst på en stång av den längd, att densamma med minst en meter höjer sig utöver högsta ytan av de å fordonet stuvade lådor eller kärl, vari den explosiva varan förvaras;
- e) Att fordonet icke må köras fortare än i skritt och att då för transporten flera fordon användes, de skola köras det ena efter det andra;
- f) Att där sådant utan synnerlig olägenhet kan undvikas, fordonet ej må föras genom stad eller köping; samt att, där färdande därigenom äger rum, något uppehåll i staden eller köpingen ej må göras;
- g) Att varje fordon i en transportfora skal hava sin forman och att fordonen aldrig må lämnas utan tillsyn;
- h) Att det är dem, som köra eller eljest åtfölja fordonet, förbjudet att under tiden röka tobak eller eljest begagna eld och att, om lykta användes, i densamma ej må begagnas gasolja eller annan vätska, som, enligt vad om eldfarliga oljor är eller varder stadgat, är att hänföra till sådana oljor av första klass; ej heller lyktan tändas eller släckas i närheten av fordonet eller å detsamma fastgöras;
- i) Att under på och avlastning dragarna skola vara frånsända fordonet

Mom. 2 Skall explosiv vara av 1:sta klass i större myckenhet än 100 kilogram, på sätt i mom. 1 sagt är, fortskaffas, åligger dessutom försändare att därom göra anmälan hos Konungens Befallningshavande i det län, inom vilket eller varifrån avsändningen är ämnad att verkställas, så tidigt att anmälan kommer till Konungens Befallningshavande tillhanda minst 48 timmar före transportens avgång. I sådan anmälan skall uppgivas såväl den explosiva varans handelsnamn och vikt samt antalet av de lådor eller kärl, varuti den förvars, som ock bestämningsorten och emottagarens namn jämte den väg, transporten skall framgå, samt den tid, som för tillryggaläggande av de särskilda delarna därav är avsedd. Därest den explosiva varan skall fortskaffas till ort utom länet, varde avsändarens berörda anmälan genom Konungens Befallningshavande i varje län, varigenom fortskaffningen skall äga rum, med underrättelse därjämte om stället, varest och tiden, då transporten kommer att vid länsgränsen inträffa. Uppgår myckenheten till mera än 400 kilogram skall ovanberörda anmälan göras minst fyra dagar före transportens avgång och ankommer det på Konungens Befallningshavande att, om så nödigt anses, förordna tillsynsman för transportens beledsagande till bestämmelseorten. Arvode och reseersättning för sådan tillsynsman bekostas av avsändaren och bestämmes av Konungens Befallningshavande, därest ej överenskommelse därom med avsändaren uppgöres.

Mom.3 Kronobetjänt eller annan person, som av Konungens Befallningshavande erhållit förordnande att åtfölja transport av explosiv vara av 1:sta klass, åligger hålla hand däröver, att vid den explosiva varans på- och avlastning ävensom under fortskaffning nödiga försiktighetsmått till förekommande av olyckshändelse noggrant iakttages, skola de förskrifter, han i sådant avseende meddelar, ovillkorligen åtlydas.

Mom. 4 Då explosiv var av 1:sta klass till större myckenhet än 100 kilogram föres genom stad eller köping, tillhör det Konungens Befallningshavande att om tiden, då transporten är att förvänta, så tidigt underrätta vederbörande polismyndighet att behövliga säkerhetsåtgärder må kunna vidtagas.

§ 74.

Vad i § 73 stadgas i fråga om fortskaffning av explosiv vara äger ej tillämpning i fall, då fortskaffningen sker utan att allmän väg därtill begagnas.

§ 75

Vid fortskaffning av explosiv vara av 1:sta klass *sjöledes* till större myckenhet än 10 kilogram skall, förutom vad i avseende å den explosiva varans förvaring och vård blivit i kap. 2 stadgat, iakttagas:

- a) Att fraktsedel alltid åtfölja godset
- b) Att i stad eller köping den explosiva varan ej må i fartyg intagas ut an föregående anmälan hos hamnkaptén, hamnmästare eller hamnfogde eller, där sådan tjänsteman ej finnes hos magistrat, municipalstyrelse eller kronobetjänt, skolande fartyget vara förlagt på lämpligt avstånd från annat fartyg ävensom från boningshus.
- c) Att fartyget i hamn och skärgård samt på insjö, flod eller kanal städse föra röd flagg, minst 60 centimeter lång och 30 centimeter bred, eller om fartyget ej ha mast, å särskild å densamma uppsatt stång av minst 3 meters höjd.
- d) Att under lastning eller lossning av den explosiva varan ej må å fartyget begagnas eld; ej heller medan fartyget ligger i hamn eller är under infärd dit eller utfärd därifrån å detsamma rökas tobak;
- e) Att då godset ej föres under däck, detsamma skall vara med tät presenning eller annorledes fullständigt övertäckt;
- f) Att fartyget ej må lägga till vid stad eller köping förrän, efter skedd anmälan hos hamnkaptén, hamnfogde eller, där sådan tjänsteman ej finnes, hos magistrat, municipalstyrelse eller kronobetjänt med tillika meddelad uppgift å myckenheten av den explosiva vara som medföres, vederbörande myndighets tillstånd härtill erhållits och tilläggplats anvisats;
- g) Att under avvaktan av sådan tillåtelse, som i punkten f) säges, befälhavren å eller fören av fartyget lägger detsamma avsides från allmän farled, så vitt detta ske kan, samt på lämpligt avstånd från annat fartyg och boningshus;
- h) Att i avseende å de försiktighetsmått, vilka i övrigt skola iakttagas vid fartygets infärd till eller utfärd från stad eller köping och vi dess fart därigenom samt under uppehållet i staden eller köpingens hamn ävensom i fråga om lossning eller lastning därstädes av explosiv vara, skall tjäna till efterrättelse vad härom i gällande hamnordning må vara eller av vederbörande myndighet i varje särskilt fall varder föreskrivet;
- i) Att på bestämmande av vederbörande myndighet beror, huruvida, med avseende å den explosiva varans myckenhet och sättet för dess förvaring, densamma må ombord kvarbliva eller föras i land till förvaringsställe, som erbjuder största möjliga säkerhet;
- j) Att i lanthamn lossning eller lastning icke må verkställas förr än, efter anmälan hos där anställd tulltjänsteman, eller, om sådan tjänsteman icke finnes där anställd, hos närmaste kronobetjänt; och skola de särskilda föreskrifter, sådan tjänsteman för lossningens eller lastningens verkställande och förvarande av den explosiva varan, intill dess den kan vidare föras, finna nödigt meddela, ovillkorligen åtlydas; och
- k) Att, därest för transporten bogserbåt användas, fartyget ej må föras vid bogserbåtens sida.

B Transport av explosiva varor av 2: dra klass

§ 76.

I fråga om befordran med allmänna posten av explosiv vara av 2:dra klass ävensom transporterande av dylik vara med järnväg gälle vad därom är särskilt stadgat och skall fortskaffning eljest av explosiva varor iakttagas:

- a) Att varorna skola vara efter deras beskaffenhet ändamålsenligt och väl inpackade i täta, fasta och slutna kärl av koppar eller förtent järn eller och av trä samt, därest kärlet är avsett att innehålla mer än 10 kilogram och icke ha form av tunna, vara försett med lämplig anordning för bärning;
- b) Att varje kärl skall vara märkt med varans handelsnamn och viktmäng, varjämte skola vara med tydliga bokstäver anbragta orden ”explosiv vara av 2:dra klass”

Kap 5

Om införande från utrikes ort

§ 77

Ej må till riket införas explosiv vara av 1:sta klass av annat slag än sådant, vars tillverkning här i riket är medgiven, eller annan explosiv vara av 2:dra klass än sådan, som är till sin sammansättning känd, där ej för visst fall Konungen finner skäligt därtill meddela tillåtelse.

§ 78

Annan explosiv vara av 1:sta klass än krut samt krut till större myckenhet än 4 kilogram ävensom tändhattar för sprängämnen, som till riket införas, må ej av vederbörande tullmyndighet utlämnas, med mindre mottagaren styrker sin behörighet att det ifrågavarande partiet innehåva.

§ 79

I fråga om förvaring och vård, handel och innehav samt transport av till riket införd explosiv vara gälle samma föreskrifter, som är angående här i riket tillverkad explosiv vara meddelad.

Kap. 6

Ansvarsbestämmelser

§ 80

Mom.1. Tillverkar någon explosiv vara utan att därtill var jämlikt denna författning berättigad, böte från och med 100 till och med 1 000 kronor och have förbrutit vad olovligen blivit tillverkat

Mom.2. Bedriver någon tillverkning av explosiv vara, för utövande av vilken tillverkning behörigt tillstånd erhållits, i annan ordning eller på annat sätt än tillståndsbeviset eller sedermera av vederbörande myndighet meddelat beslut angiver eller med åsidosättande eljest av vad tillståndbeviset eller särskilt meddelat beslut innehåller, böte från och med 100 till och med 1 000 kronor. Lag samma vare, om tillverkning vid fabrik utövas, utan att godkänd föreståndare för densamma finnes där anställa eller om, sedan tillverkning vid fabrik upphört, densamma där åter utövas utan iakttagande av vad i §§ 11 och 26 föreskrives.

Mom.3. Överträder någon det i § 20 meddelande förbud, straffas med böter från och med 100 till och med 1 000 kronor, och vare den olovligen använda, till salu hållna, försända eller förvarade vara förbruten²

Mom.4. Bryter någon mot vad i kap. 2 är stadgat, straffas med böter från och med 50 till och med 1 000 kronor.

§ 81

Bryter någon mot vad i kap. 2 är stadgat eller mot särskild föreskrift, som av Konungens Befallningshavande på grund av § 30 meddelats, straffas, där ej den felande efter § 80 är till högre ansvar förfallen, med böter från och med 50 till och med 500 kronor, och vare det goda förbrutet, som finnes upplagt utan vederbörligt tillstånd eller i tillåtet magasin innan föreskrifterna i §§ 33 och 34 blivit iakttagna eller utöver medgiven myckenhet, eller rörande vilket de i §§ 37 – 46 meddelade föreskrifter icke iakttagits.

§ 82

Mom.1. Säljer eller utlämnar någon explosiv vara utan att därtill vara jämlikt denna författning berättigad, straffas, där ej ansvar enligt § 80 därå följa bör, med böter från och med 100 till och med 500 kronor.

Mom.2. Bryter den, som, jämlikt § 48 eller § 61 mom. 1 är behörig att försälja explosiv vara, emot de i §§ 54-56, 67 eller 69 meddelade föreskrifter, straffas, där han ej enligt vad ovan är stadgat till högre ansvar förfallen är, med böter från och med 100 till och med 1 000 kronor.

Mom.3. Bryter den, som på sätt i § 49 eller i § 62 säges vunnit tillstånd att idka handel med explosiv vara. Mot vad det honom meddelande tillståndsbeviset angiver eller eljest är i kap. 3 stadgat eller mot honom av vederbörande myndighet på grund av denna författning särskilt meddela föreskrift, straffas första gången med böter från och med 100 till och med 500 kronor. Sker det en andra gång, böte från och med 200 till och med 1 000 kronor och have dessutom förverkat handelsrättigheten. **Beträdes**³ försäljningsman med att inneha explosivs vara annorstädes eller till större myckenhet än vartill han är berättigad eller annorledes förvarad än föreskrivet är, vare den myckenhet explosiv vara, försäljningsmannen innehar utöver den tillåtna eller i avseende vara gällande föreskrifter eljest icke äro iakttagna, förbruten.

§ 83

Beträdes någon med att inneha explosiv vara utan att därtill vara berättigad eller innehar någon större myckenhet av sådan vara än tillåtet är eller bryter någon mot föreskrift, som av vederbörande myndighet på grund av § 58 meddelats, straffas, där han ej enligt vad ovan är stadgat till högre ansvar förfallen är, med böter från och med 500 till och med 500 kronor.

Explosiv vara, som obehörigen eller utöver medgiven myckenhet innehas, vare förbruten.

§ 84

Bryter någon mot vad i kap. 4 är stadgat eller mot de föreskrifter, som av vederbörande myndighet eller av vederbörligen förordnad tillsynsman över transport av explosiv vara med avseende å transporten meddelats, straffas med böter från och med 100 till och med 500 kronor. Var förseelsen ringa och kom därav ingen skada, må böterna kunna nedsättas till 25 kr.

² Samma som förverkat (mista rätten till)

³ Ertappas, upptäcks

§ 85

Söker någon genom oriktig uppgift eller utan att anmäla om godsets beskaffenhet få explosiv vara försänd för ort till annan i annan ordning än i kap.4 i denna författning är stadgat, straffas med böter från och med 50 till och med 500 kronor och have förbrutit godset.

§ 86

Den, som till riket inför eller försöker att dit införa annan explosivs vara än som enligt § 77 må till riket införas, straffas med böter från och med 200 till och med 1 000 kronor och vara godset förbrutit.

§ 87

Envar, som beträdes med att med vårdslöshet handa explosiv vara, straffas, där han ej enligt vad ovan är stadgat till högre ansvar förfallen är, med böter från och med 25 till och med 500 kronor.

§ 88

De för överträdelse av denna författning stadgade bötesbestämmelser gälla icke i de fall, då den felaktige för överträdelsen dömes till ansvar efter gällande strafflag.

Kap. 7

Allmänna bestämmelser angående författningens efterlevnad mm.

§ 89

Inspektionen äga att, när helst sådant av densamma påkallas, efter tillsägelse hos vederbörande yrkesidkare eller arbetsföreståndare ha tillträde till alla delar av en var fabrik för tillverkning av explosiv var ävensom till varje magasin eller lokal, där dylik vara finnes upplagd eller hålles tillsalu, samt att erhålla de upplysningar rörande tillverkningen, förvaringen eller försäljningen, som av inspektionen begäres, och äga inspektionen rätt att bekomma prov aj mindre av den färdiga handelsvaran än även av de materialier, som vid tillverkningen användes.

§ 90

Tillstånd vare sig att tillverka, upplägga, försälja, inneha eller försända explosiv vara må kunna, ändå att det ät för viss tid meddelat, i händelse av rättigheternas missbruk så att allmän säkerhet äventyras, av den myndighet, som meddelat tillståndet, återkallas.

§ 91

Av varje beslut, innefattande tillstånd till anläggning av fabrik för tillverkning av explosiv vara eller till dylik tillverknings bedrivande eller till framställande annorledes än fabriksmässigt av explosiv vara eller till hållande av upplag av explosiv vara eller till idkande av handel med dylik vara, ävensom av varje beslut, innefattande tillägg till, återkallelse av eller ändring i förut meddelat beslut av nu angiven beskaffenhet, skall den myndighet, som beslutet meddelat, ofördröjligen insända avskrift till inspektionen.

§ 92

Mom. 1. Allmän åklagare skall med noggrannhet tillse efterlevnaden av denna författning samt i de fall, då enligt densamma gods är att anse förbrutet, beslag därå verkställa.

Mom. 2. Tullbetjänt åligger att med uppmärksamhet övervaka införsel till riket av explosiv vara; skolande, då dylikt gods skall jämlikt § 86 anses förbrutet, tulltjänsteman belägga godset med beslag.

§ 93

Mom. 1. Gods, som blivit med beslag belagt enligt denna författning, skall med beslagarens sigill förses samt förvaras under lås och på säkert ställe, till dess genom lagakraftvunnet beslut är avgjort, huruvida godset skall såsom förbrutet anses. Om beslagets verkställande och de för godsets förvarande vidtagna åtgärder göre beslagaren ofördröjligen anmälan hos ortens högsta polismyndighet, på vilken det ankommer att meddela de närmare föreskrifter härutinnan, som må finnas nödiga.

Mom. 2. På grund av denna författning förbruket dömd gods skall i enlighet med de av ortens högsta polismyndighet, på sätt i mom. 1 säges, meddelade föreskrifter förvaras, intill dess detsamma kan bliva genom exekutiv myndighet antingen försålt under iakttagande i tillämpliga delar av föreskrifterna i kap. 3 eller ock efter inspektionens anvisning oskadliggjorts.

§ 94

Vid bot av 10 till 50 kronor skall ett exemplar av denna författning alltid finnas för allmänheten tillgänglig hos varje fabriksidkare, som tillverkar explosiv vara, samt hos var och en handlande med dylik vara.

§ 95

Åtal för överträdelse av föreskrifterna i denna författning anhängigöras vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.

§ 96

Böter, som enligt denna författning ådömes, ävensom försäljningsbeloppet för förbrutet gods tillfaller med två tredjedelar kronan och med en tredjedel åklagaren. Är åklagaren icke tillika beslagare, varde den andel i böterna och försäljningsbeloppet för förbrutet gods, som eljest skulle åklagaren tillkomma, lika emellan denne och beslagaren fördelad.

§ 97

Denna författning skall icke äga tillämpning å kronans fabriker och verkstäder; ej heller å sådana, kronan tillhöriga explosiva varor, som äro avsedda för arméns eller flottans behov; dock skola bestämmelserna om transport gälla även sådana varor, därest icke transporten sker under ledning av militärbefäl eller annan av vederbörande militärmyndighet förordnad person.

Kap 8 **Övergångsstadganden**

§ 98

Å sådan fabrik för tillverkning av explosiva varor, som i vederbörlig ordning tillkommit innan denna författning trätt i kraft, må vad § X, 2,4,5,6 och 7 (oklar hänvisning VBK nov 2013) tadgas ej anses tillämplig; dock att:

- a) Förändring av fabrikationens föremål ej må, vid sådan påföljd som i § 80 mom. 1 säges, äga rum utan att, jämlikt § 9, Konungens Befallningshavandes tillstånd därtill vunnits;

- b) Vad i § 6 sägs angående belysning av arbetslokalerna och deras anordnande i avseende å luftväxling därinom och lättheten att därifrån avlägsna sig samt rörande vattentillgång och fritt avlopp för eller oskadliggörande av avfall jämväl skall gälla för äldre fabrik, ävensom vad i samma § i övrigt är stadgat rörande tillverkningshus och arbetsplats, som vid äldre fabrik bygges eller anordnas för utförande därstädes av sådan förrättning, som i § 5 första punkten angives;
- c) Sådan situationsplan och fabrikskarta samt sådana ritningar, som i § 7 2:o a, b och c omförmäles, skola, vid äventyr⁴ ej mindre som i § 80 mom. 4 säges, än även att ifrågavarande situationsplan, karta och ritningar varda genom Konungens Befallningshavandes försorg på ägaren av fabriksens bekostnad upprättade, vara i två exemplar inom ett år från den dag, denna författning trätt i kraft, ingivna till Konungens Befallningshavande, som har att det ena exemplaret översända till inspektionen.

§ 99

Fabriksföreståndare, som blivit, innan denna författning trätt i kraft, i vederbörlig ordning antagen och godkänd, må kunna utan sådant särskilt tillstånd, varom i § 12 sägs, vid sin befattning bibehållas, men skalla vara underkastad de åligganden och det ansvar, som i denna författning beträffande fabriksföreståndare stadgas.

§ 100

Magasin för explosiva varor, som blivit, innan denna författning trätt i kraft, i vederbörlig ordning godkänt, vare undantaget från de i §§ 29, 30, 31 och 33 givna bestämmelserna; dock att ej mindre sådana uppgifter, som i § 30 1 och 3 avses, samt sådan situationsplan, som i samma § 2.o omförmäles, skola, vid äventyr, som i § 98 c) säges, vara inom ett år från den dag, denna författning trätt i kraft, i två exemplar ingivna till Konungens Befallningshavande, som har att det ena exemplaret överlämna till inspektionen, än även, inom samma tid sådan tavla varom i § 31 förmäles, skall var å magasinet uppsatt.

§ 101

De medgivanden, som i fråga om tillverkning, försändning och förvaring av nitroglycerin, blandade med bensin eller nitrobensin, blivit ägare av vissa fabriker och gruvor lämnade genom särskilda nådiga resolutioner den 2 december 1870, den 15 september 1871, den 15 december 1871, den 25 juli 1873, den 8 maj 1875 och den 28 april 1876, må fortfarande gälla till utgången av år 1899.

Denna författning träder i kraft från och med den 1 juli 1898

Det alla, som vederbör, hava sig hörsamlingen att efterrätt. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt Kongl. sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 19 november 1897

OSCAR

(L.S.)

E. von Krusenstjerna

Civildepartementet

Avskrivet från originalet av Värmland Brandhistoriska Klubb november 2013. Vissa språkliga justeringar har skett.

⁴ "Med risk för"